

EM 2015/160

Tillie Martinussen

8. oktober 2015

Forslag til Inatsisartut lov nr. xx. om alderspension.

(Naalakkersuisoq for Familier, Ligestilling og Sociale anliggender)

(1. behandling)

Demokraterne er glade for, at vi nu tager fat i denne vigtige reform, og får en god debat om vilkårene for vore ældre. Her er én af de reformer som bl.a. Økonomisk Råd har peget på er bydende nødvendig, for at ændre på nogle af de strukturer vi har i samfundet og fremtidssikre vor velfærd.

Grundlæggende mener vi, at denne reform sikrer besparelser på den lange bane for det offentlige, imødeser at ældre i langt højere grad nu end tidligere er i stand til at være på arbejdsmarkedet længere, tager højde for hjælp til svage og udsatte ældre, og sikrer flere penge mellem hænderne for pensionisterne helt generelt, samt udvider mulighederne for meningsfuld tilknytning til arbejdsmarkedet for aktive ældre. Reformen animerer også i højere grad til private pensionsopsparinger og dermed økonomisk ansvarlighed. Det er glædeligt.

Demokraterne mener dog også, at vi er nødt til at have en mere vidtgående diskussion af aldersstigningen for modtagelse af alderspension, for at denne reform virkelig sikrer besparelser i fremtiden, og vi får bremsset det økonomiske "Dødens Gab", også i fremtiden, hvor det offentliges udgifter overstiger hvad vi har råd til.

Grønland imødegår en fremtid med et stigende antal ældre, og med ældre der er arbejdsdygtige langt længere oppe i alderen, hvorfor vi ønsker medtaget i denne reform, at man sætter pensionsalderen yderligere op i fremtiden. Således er vort forslag at pensionsalderen fortsat optrappes, så pensionsalderen i år 2024 bliver 68 år, i 2027 bliver 69 år, og endelig lander i år 2030 på 70 år.

Vi er klar over, at det nok ikke er populært at sige dette, men det er en nødvendig del af vores sikring af vor fremtidige velfærdssystem, som vi alle nu er bekendt med, er under stærkt pres. Eftersom der tages højde for, nedslidning mm., i lovgivningen, mener vi godt at aktive ældre i fremtiden kan deltage i arbejdsmarkedet i længere tid.

De ældre bliver ældre og ældre, og arbejdsmarkeder over hele verden er ved at omstille sig fra fokus på ungdommelighed, til i langt højere grad at anse ældre for endog en rigtig god arbejdsstyrke, som har både visdom, erfaring og som er livskloge. Det er et aktiv vi også her i Grønland skal benytte.

Vi har også noteret os, at pensionister der er nedslidte, af et langt livs hårdt arbejde, kan ansøge kommunalbestyrelserne i landet om, at få pension ved det fyldte 65. år, og vi synes det er glædeligt at der er indlagt denne regel, som skal sikre de fysisk og psykisk nedslidte ældre. Lovforslaget sikrer også gratis hjemmehjælp til hjemmeboende, og det glæder os, at ældre på denne måde kan forblive længere i egen bolig. Det betyder noget for livskvaliteten at man som ældre kan bevare egen bolig, så længe som muligt.

Alderspensionens grundtakst gøres nu uafhængig af ægtefælles indkomst, og det mener vi er en både fair og fornuftig løsning. Det er en mere moderne måde at tænke pension på, og sikrer især ægtepar og samlever med lav indkomst som stadig er på arbejdsmarkedet en bedre overgang mod pensionistlivet. I praksis ser vi, at det betyder at en ægtefælle som har lyst og mulighed for at blive på arbejdsmarkedet, nu lettere kan udregne parrets grundlæggende økonomiske bæredygtighed, og planlægge en god overgang til alderspension, samtidig med at en samlever eller partner er på arbejdsmarkedet.

Bi-indkomstsatsen er nu også sat på et rimeligt niveau, og det betyder at pensionister som kan oppebære arbejde i nogen grad, ved siden af deres pension, nu får mulighed for selv at supplere deres økonomiske råderum, til glæde for Grønland, som nu kan bevare ældres tilknytning til et meningsfuldt arbejdsliv, på et rimeligt niveau.

I dette forslag kan der ligeledes tildeles økonomisk tillæg, hvis en alderspensionists økonomiske forhold er særligt vanskelige, eller der er risiko for, at en alderspensionist vil komme i alvorlig økonomisk nød. Desuden er alderspensionister i dette forslag, sikret en hjemrejse indenfor Grønland 1 gang årligt ved nære familiemedlemmers død, på det offentliges regning. Den del mener vi nu nok, kun skulle gælde for pensionister med behov for det, og denne del burde i høj grad være afhængig af husstandens indkomst.

Vi mener at det er støtteværdigt, at vi yngre i dag, skal animeres til i højere grad at spare op til alderdommen.

Demokraterne vil også arbejde for, at vi får bygget flere fleksible boliger, også til ældre, da vi mener at dette er et område hvor det kunne være attraktivt for investorer udefra at investere i, og der er behov for, at vi også på boligmarkedet ser fremad. Vi skal have bygget nogle ældrevenlige boliger, ældrekollektiver, og beskyttede boliger så vi kan imødesee ældres vilkår i fremtiden. Vi har noteret os, at der i kommende reformer bl.a. skal diskuteres ældres vilkår som følge af alderspensionsreformen.

Demokraterne vil også anføre at der ved denne reform, som ved alle andre, skal sikres grundig vejledning fra Selvstyret til kommunernes sagsbehandlere, så implementeringen kan ske hurtigt og sikkert. Vi opfordrer til, at der sikres en god dialog med kommunerne om, at sigtet med denne alderspensionsreform også er at sænke arbejdsbyrden for sagsbehandlerne. En betydelig del af denne byrde forestiller vi os, kan imødeses ved udarbejdelse af vejledninger og informationsmateriale til sagsbehandlerne, som er skrevet i letforståeligt sprog, så implementeringen af lovgivningen sker så gnidningsfrit som muligt. Vi forestiller os også, at man kan anvende film-medier og den øgede digitalisering i denne sammenhæng.

Vi har også noteret os at handicappedes tillægssydelse skal sikres en god, og fair løsning ved overgang til alderspension, således de ikke stilles væsentligt ringere end resten af alderspensionisterne, og glæder os til at tage det med i det videre arbejde.

Med disse ord henviser vi forslaget til behandling i Familie,- og Sundhedsudvalget.